Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 129. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЧЕРВНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 10, 1978 No. 129. VOL. LXXXV.

Посадник Джерзі Сіті проголосив „Братський Тиждень”

Члени УНСоюзу та інших братських організацій із посадником Томасом Смитом в центрі — перед підписанням проголошення „Братського Тижня”

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В середу, 7-го червня ц. р., о год. 2:30 по пол., тут у міському ратуші зібралася велика група місцевих членів УНСоюзу, разом із представниками Товариства Українських Католиків — „Провидіння” і словацької католицької школи „Сокол”, щоб взяти участь в проголошенні посадником цього міста Томасом Ф. Смитом — „Братського Тижня”, що триває від 8 — 14-го червня.

Традиційно „Братський Тиждень припадає в той самий час, що День Прапора і тоді американські братські організації влаштовують цілий цикл патріотичних програм.

У проголошенні посадника сказано: „Братська система, через свої товариства, місцеві одиниці в кожній громаді, виконує різні релігійні, харитативні і патріотичні благородні акції. Місцеві одиниці цих товариств — почерез свою громадську і патріотичну діяльність — сповняють велику прислугу нашому стейті і нашій країні”.

Групу УНСоюзовців очолював головний предсідник цієї установи Йосип Лисогір разом з головним секретарем Володимиром Сохановим, головною касиркою Уляною Дячук і головним організатором Степаном Гавришем. Прибули також працівники головної канцелярії УНСоюзу: Олександер Благітка, Микола Шеремета, Григорій Бура, Володимир Білик, Роман Юзенів, Юрій Білик, Люба Білик, Христина Грицковян, Михайло Вархол та працівник адміністрації „Свобода” і секретарка 25-го Відділу УНСоюзу — Квітка Стецюк.

Товариство „Провидіння” репрезентував Микола Петришин, а словацьке товариство — суддя Йосип Таляфоус.

В ТОРОНТО ВІДБУВСЯ СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ ПОЛЯКІВ

Торонто, Канада. — Польські газети, зокрема „Дзєннік Польскі” інформують, що в неділю, 28-го травня ц. р. у готелі „Фор Сізон Шератон” в Торонті закінчився Світовий Конґрес Вільних Поляків, який тривав чотири дні. Відкриття Конґресу відбулося в четвер, 25-го травня, у приявності понад 700 осіб, делеґатів з 18 країн вільного світу і гостей. Конгрес проходив під гаслом: „Польонія 78 — Польонія завтра”. Найбільше учасників на Конгрес прибуло з Канади, З'єднаних Стейтів Америки, Великої Британії і Франції. На урочистому відкритті Конгресу промовляли Владислав Ґетлер, президент Конгресу Канадської Польонії і Альойзе Мазевскі, президент Польонії Американської і рівночасно голова найбільшої польської організації в ЗСА, Польського Народного Союзу, промова якого викликала помітне зацікавлення у приявних, помимо того, що він базував її на цілком нових тезах, а саме на дещо зміненому відношенні до теперішнього режиму в „Людовій” Польщі, що дехто з делеґатів зрозумів, як капітуляцію і резиґнацію з раніших антикомуністичних позицій. Американської Польонії, хоч Мазевскі запевняв, що відношення американських поляків до репрезентантів тоталітарного режиму у Варшаві не змінилося і що цей режим не репрезентуватиме польського народу. Зібрані з великим ентузіязмом і піднесенням вислухали довшого привітального листа примаса Польської Католицької Церкви кардинала Стефана Вишинського. Головну доповідь на Конґресі виголосив інж. Ґродецкі, стверджуючи, що Польонія у вільних країнах світу мусить створити нову динамічну силу для боротьби за здійснення незалежности і підставових постулятів свободи і прав людини в Польщі. Доповідач підкреслив, що Конґрес має за ціль створити організаційну структуру Світової Польонії.

У висліді пленарних нарад і праць численних комісій було створено Координаційну Раду Польонії Вільного Світу, яку очолив президент канадської Польонії В. Ґіртлер, і ділову Президію, постійне бюро якої діятиме в Торонті.

В кінцевій декларації Світового Конгресу Вільних Поляків говориться, що завданням Ради буде не тільки змагатися за повну незалежність Польщі, але також за піднесення політичного значення Польонії у країнах вільного світу, за розвиток польських громад, мобілізацію поляків до боротьби з універсальною небезпекою комунізму у світі, за зупинення комуно-московського імперіялізму, утривалення вартости релігії. Наголошено також важливість співпраці Польонії з іншими народами Східньої Европи, які знаходяться у подібній до Польщі ситуації, та багато інших справ. На Конґресі було заступлених майже 40 газет й інших засобів масової інформації. Конґрес мав повну піддержку канадського федерального і провінційних урядів. До учасників промовляли прем'єр провінції Онтаріо Вілліям Девіс, міністер для справ багатокультурности у федеральному бюрі Норман Кафік та інші офіційні представники. Писемне привітання прислав також прем'єр Еліот Трудо. На бенкеті, у якому узяло участь 1,300 осіб, промовляли конгресмен Клемес Заблоцкі, а кардинал Джон Круль з Філядельфії прокавав вступну молитву, і в неділю відправив архиєрейську Службу Божу.

В часі тривання Конгресу в Торонті відбувся фестиваль польської культури, Світова Конференція польських жінок, виставка „Церква в житті Польонії” та інші імпрези.

КРЕМЛЬ „ЗДИВОВАНИЙ” ГОСТРОЮ ПРОМОВОЮ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Москва. — Совєтські власті дуже скоро зареаґували на може найгострішу промову президента Джіммі Картера в справі американсько-совєтських зв'язків, виголошену в середу, 7-го червня, в Академії Військової Фльоти ЗСА, бо ще того самого дня газета „Правда”. офіціоз комуністичної партії Совєтського Союзу і совєтське пресове аґентство ТАСС коментували цю промову.

Цитуючи заяву Президента, що від Совєтського Союзу залежатиме, чи між ЗСА і СССР відносини матимуть характер „конфронтації чи кооперації”, ТАСС висловив „здивування”, твердячи, що президент Картер добре знає, що Совєтський Союз вже давно й назавжди „вибрав шлях мирного співіснування та скріплення детанту”, додаючи, що СССР постійно і непохитно прямує до тих цілей.

Заперечуючи закиди президента Картера, що Совєтський Союз порушує детант своїм військовим втручанням у справи африканських та інших країн, совєтське пресове агентство зі свого боку закинуло, що уряд ЗСА ще не вирішив, чи йти шляхом „холодної війни” чи детанту.

„Правда” твердить, що ця непевність у політиці Вашінґтону спричинена головним чином д-ром Збіґнєвом Бжезіньскім, дорадником Білого Дому для справ крайової безпеки, який, згідно з „Правдою”, хоче, щоб відносини між ЗСА і СССР „перейшли з кооперації на конфронтацію”. Натомість державного секретаря Сайруса Венса і Пола Варнкі, голову делеґації ЗСА на переговори відносно нового договору щодо обмеження стратеґічної атомової зброї (САЛТ II), „Правда” зараховала до „поміркованих”, заявляючи, що в їхніх заявах можна знайти „елементи реалізму”. Як відомо, Бжезіньскі натякає, що уряд ЗСА повинен „пов'язати” справу підписання САЛТ II з питанням порушення Москвою принципів детанту і порушення прав людини, а Венс і Варнкі противляться такому „пов'язанню”, твердячи, що справа нового договору щодо обмеження зброї така важлива, що повинна бути полагоджена незалежно від інших совєтсько-американських проблем.

ТАСС закинув, що президент Картер у своїй промові в Академії Військової Фльоти зумисно наголошував постійний зріст військової сили СССР і діяльність Москви та Куби на Африканському континенті, щоб, мовляв, виправдати бажання ЗСА стати „поліціянтом світу”.

Хоча відповіді Кремлю на промову президента Картера наспіли того самого дня, то політичні аналітики вказують, що коментарі ТАСС-у і „Правди” порівняльно поміркованi, беручи під увагу факт, що Президент не тільки критикував Москву за військове втручання в Африці і за використання детанту для поширення своїх впливів, але теж закинув совєтському урядові, що порушує права людини „експортує” за кордон свою тоталітарну систему, як теж вирахував політичні, економічні та інші слабості Совєтського Союзу, а наголошував силу ЗСА в різних ділянках.

Щодо прав людини, то „Правда” згадала, що чотири американські наукові делеґації, які мали відвідати Совєтський Союз, відкликали свої візити, але не згадала, що науковці ЗСА зробили це, щоб в такий спосіб запротестувати проти недавнього засуду Юрія Орлова, голови Московської групи нагляду за виконанням Гельсінкських договорів, на довгий термін ув'язнення і заслання нібито за „антисовєтську пропаґанду”. Не згадуючи про Орлова, „Правда” твердила, що рішення американських делеґацій відкликати свої поїздки до СССР мало на меті „перешкодити науковому обмінові між ЗСА та СССР”.

Бандуристки СУМА з Детройту у поклоні Великому Кобзареві у Вашінґтоні

Капеля Бандуристок з Детройту біля пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні

Детройт (П. Р.) — Капеля Бандуристок СУМА ім. Пилипа Орлика з Детройту під мистецьким керівництвом Петра Потапенка має великий сентимент до Тараса Шевченка. В її репертуарі майже половина пісень до слів Великого Кобзаря, а добрих кілька десятків її концертів протягом 20-ти років присвячені Тарасові Шевченкові.

Тому й тепер, приїхавши до Вашінґтону на свій концерт на конференції Світової Антикомуністичної Ліґи, що відбувалася там від 27 до 30 квітня ц. р., Капеля разом із своїм учителем і дириґентом та членами Управи Осередку пішла до пам'ятника Тараса Шевченка, щоб поклонитись Великому Кобзареві, зложивши у його стіп китицю живих квітів.

Багато з членів Капелі пригадали собі маніфестаційне посвячення пам'ятника 14 років тому, як тисячі й тисячі українців із усього світу зогрівали свої серця Тарасовим заповітом, а серед них теж молоденька тоді мистецька одиниця — сумівська Капеля Бандуристок.

Сьогодні в Капелі багато нових бандуристок, що родились і виростають на американській землі, але дух Шевченка всевладно володіє серцями цих молодих жінок і дівчат, що при звуках бандур голосять, що „наша дума, наша пісня не вмре, не загине”.

Після блискучого виступу в мистецькій програмі в Шорґм-Амерікана Готелі перед близько 800 делеґатами Світової Антикомуністичної Ліґи, Капеля влаштувала в неділю, 30 квітня, двогодинний весняний концерт у Філядельфії. На концерті Капелі виступала з окремими сольовими точками оперна співачка Галина Андреадіс.

На осінь, як довідуємося, Капеля готується до низки концертів, запляннованих у східніх стейтах ЗСА.

КИТАЙ ЗАПЕВНЯЄ ДОПОМОГУ ЗАІРОВІ В БОРОТЬБІ З СОВЄТСЬКИМ ІМПЕРІЯЛІЗМОМ

Кіншаса, Заїр. — Пресові аґенства інформують, що міністер закордонних справ Китайської Народної Республіки Гуанг Гуа, який перебував тут з офіційною візитою, а тепер відлетів на переговори до Брюселю, обіцяв Заїрові дати всяку допомогу в боротьбі з совєтським імперіялізмом. Гуа заявив перед відлетом, що уряд Заїру може рахувати на допомогу Китаю в кожній хвилині. При тому китайський міністер відмітив, що президент Заїру Мобуту Сесе Секо веде в дуже трудних умовинах боротьбу за незалежність проти нової аґресії, веденої совєтськими імперіялістами. Міністер Гуа відмовився ближче пояснювати кореспондентам, що було темою його розмови з президентом Заїру і його кабінетом в часі його чотириденної візити, а тільки підкреслив, що він глибоко переконаний, що його побут в Заїрі спричиниться до поглиблення дружніх відносин між обидвома країнами і що КНР буде обмінюватися з Заїром технологічними винаходами та іншими товарами. Згадуючи про напасників у провінції Шаба, китайський міністер заявив, що це діло Совєтського Союзу і його спільника комуністичної Куби, бо це лежить у програмі їхньої політичної діяльности, тобто поширення домінації на чимраз більше країн Африки.

Уміжчасі події в Заїрі дещо міняються. Заїрське пресове агенство АЗАП інформує, що Єгипет погодився вислати до Заїру велику частину артилерії й іншої зброї та що взагалі погодився допомагати такошньому урядові перемогти агресорів, які діють під протекторатом Москви і Гавани. Пресове аґенство Ройтера повідомляє з Брюсселю, що Бельгія забере невдовзі своїх парашутистів, які у числі 600 осіб перебувають ще на території Заїру. Також Франція помалу відтягає своїх легіонерів і перевозить з допомогою ЗСА на Корсику. Місце більгійців і французів займають марроканці, які вже у числі понад 700 осіб прибули до провінції Шаба , й військові частини інших країн Західньої Африки.

Справа агресії в Заїрі була також предметом розгляду на форумі Організації Об'єднаних Націй, де винесено засуд Совєтському Союзові і Кубі, яких називається „добровольцями з Уралу і Карабійського простору”, за переведену інвазію на провінцію Шаба при допомозі катанґійських партизан, стаціонованих в Анґолі. Кабея Ва Мукеба, представник Заїру, виступаючи на спеціяльній сесії Генеральної Асамблеї ОН для справ роззброєння, заявив, що Москва і Гавана, бажаючи здобути мініральні багатства провінції Шаба, заініціювали аґресію. Він також обвинувачував Східню Німеччину й інші комуністичні країни, що вони допомагають катанґійським партизанам зброєю. Відповідаючи на закиди Заїру, представник Куби закинув президентові Заїру, що він запродав добрива своєї країни міжнародним монополістам тоді, коли його власний народ вмирає з голоду.

Кубинці воюють проти повстанців в Анґолі

Лондон. — Речник Національної Спілки за повну незалежність Анґолі, тобто однієї з підпільних організацій, які змагаються проти марксистського уряду тієї країни, заявив у середи, 7-го червня, що кубинські військові частини розпочали офензиву проти антимарксистських партизанів у південній та східній частинах тієї африканської держави.

Антоніо Фернандез повідомив пресове аґентство „Асошієйтед Пресс”, що кубинські піхотинці, як теж кубинські гелікоптери та військові літаки, розпочали цю офензиву проти антимарксистських повстанців минулої неділі, але покищо кубинцям не пощастило здобути жадних важливих позицій. У цій офензиві бере участь біля 5,000 кубинських вояків, а в Анґолі всіх кубинців коло 20,000.

Як відомо, марксистський уряд Аґостіна Нето здобув владу в Анґолі завдяки допомозі Куби і Совєтського Союзу під час громадської війни в 1975 — 1976 роках, але Національна Спілка за повну незалежність Анґолі, як теж Анґольський Національний Визвольний Фронт продовжують партизанську боротьбу проти марксистського режиму. Це вже 7-ма офензива кубинців проти антимарксистських партизанів за останніх два роки — інформувавав Антоніо Фернандез.

Камбоджський режим „найбільш жорстокий”

Токіо, Японія. — Ройтер інформує, що колишній державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер назвав камбоджський режим „найбільш жорстоким” у світі і тому він не бачить можливості, щоб З'єднані Стейти Америки мали якінебудь відносини з таким режимом. В інтерв'ю, яке було надруковане в передовій японській газеті „Асагі Шімбун”, Кіссінджер передбачає великі труднощі у нав'язанні нормальних відносин з Камбоджою і В'єтнамом. ЗСА не бажають, щоб Камбоджа була захоплена В'єтнамом, або якоюсь іншою державою, —

заявив Кіссінджер, — але з другого боку „камбоджський режим становить проблему світу і він є правдоподібно найбільш кровожадний”, — підкреслив колишній державний секретар.

Заарештовано кілька осіб за підкладання бомби в московській підземці

Москва. — Ройтер, покликуючись на інформацію совєтського агентства ТАСС, повідомляє, що совєтська поліція заарештувала кілька осіб, запідозрілих у підкладанні бомби в московській підземці, від вибуху якої в минулому році загинуло 4 особи, а кільканадцять інших були поранені. ТАСС не уточнює скільки осіб арештовано і не подає жадних прізвищ, а тільки каже, що арештовані призналися до вини у цьому й інших злочинах. „Кримінальники були знайдені органами КГБ, — каже ТАСС, — і проти них вневдовзі розпічнеться кримінальна процедура”.

НЕВДОВЗІ ПОЧНЕТЬСЯ СУД НАД ЩАРАНСЬКИМ І ҐІНСБУРҐОМ

Москва. — Дисидентські джерела інформують, що вневдовзі має розпочатися суд над двома видатними дисидентами в Совєтському Союзі — Анатолієм Щаранським, якому совєтська прокуратура закидає „зраду батьківщини” і співпрацю з американською Центральною Розвідчою Аґенцією, та Александром Ґінсбурґом, якому закидають „антисовєтську аґітацію і пропаґанду”. З писань у совєтській пресі виходить, що прокуратура буде спирати своє обвинувачення на „зв'язках” Щаранського з американською розвідко, хоч таких зв'язків ніколи не було і про це кількакратно появлялись заяви Державного департаменту ЗСА і самого президента Картера, та на „приязні” Щаранського з деякими урядовцями американської амбасади в Москві, яким згідно з совєтською пресою, Щаранський передавав засекречені інформації. Якщо суд визнає Щаранського винним у „зраді батьківщини”, його чекає кара смерти, в крайньому випадку дожиботне перебування у в'язниці чи концтаборі. Суд над Ґінсбурґом, як твердять дисиденти, мабуть не відбудеться в Москві, а у якомусь провінційному містечку, щоб не викликати забагато шуму і заінтересовання закордонних кореспондентів, яких й так не допускають на політичні розправи. Обвинувачення проти Ґінсбурга побудоване головним чином на його піддержці Гельсінкських Груп і розподілі допомог родинам політичних в'язнів з фонду письменника Александра Солженіцина.

Приятелі Анатолія Щаранського, а головно його мама Іда Мільгром, дуже пригноблені останніми політичними процесами над проф. Юрієм Орловим і двома членами Грузинської Групи нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, бо вони свідчать про жорстоке наставлення совєтської влади до інакомислячих. Як відомо, Орлов за свою діяльність одержав 12 років (7 років в'язниці і 5 років заслання), а Звіяд Гамсакурдія і Мераб Костава, яких судили в Тбілісі, одержали по 3 роки в'язниці і 2 роки заслання. Їх обвинувачували в антисовєтській пропаґанді, тоді коли Щаранського обвинувачують в зраді батьківщини, защо у Совєтському Союзі все карають смертю. В інтерв'ю з закордонними кореспондентами мати Щаранського Іда висловила побоювання, що совєтські чинники підготовляють показовий процес над її сином. Один з політруків, виступаючи на фабриці перед робітниками, заявив багатозначно: „хоч суд над Щаранським покищо відкладений, то все одно йому кари не оминути, бо він був аґентом американської Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей). Разом із Щаранським ми судитимемо американський імперіялізм”. Дисиденти в Москві вважають цю заяву дуже багатозначною.

Ген. Петро Григоренко відвідав українські осередки в Канаді

Вінніпеґ (КУК). — На запрошення Централі КУК, ген. Петро Григоренко започаткував свої зустрічі з українськими громадами в Канаді в часі від 18 до 24 травня 1978 відвідинами українських центрів в Онтаріо: Торонто, Гамілтон, Віндзор і Ст. Кетеринс. При координації Провінційної Ради КУК Онтаріо під головуванням д-ра П. Глібовича, обов'язки господарів тих зустрічей сповняли Відділи КУК у тих осередках.

За підготовою д-ра О. Сокольського, голови Відділу КУК в Торонто, перший день побуту ген. Григоренка започатковано успішною пресовою конференцією для англо-і франко-мовної та етнічної преси, після якої появилось ряд прихильних вісток і статтей у пресі та інтерв'ю в радіових і телевізійних станціях. Українські громади Торонта та інших міст Онтаріо ентузіястично вітали ген. Григоренка, як щирого українського патріота і послідовного неустрашимого борця за права людини під совєтським режимом і за національні права України та інших народів Совєтського Союзу на їх повну самостійність.

Під спонзоруванням Союзу Українського Студентства Канади і у співпраці з Комітетом Оборони Радянських Політичних В'язнів, відбуто в Торонті виступ ген. Григоренка перед численною неукраїнською громадою, в якому зокрема взяли участь представники жидівських організацій. Після доповіді і відповіді ген. Григоренка на численні запити, під час цієї зустрічі виступали з промовами: федеральний посол Д. Орліков. провідник Ново-Демократичної Партії Онтаріо — М. Кассиді, секретар Онтарійської Федерації Праці — Т. Міґер, головний секретар Амнесті Інтернешонал Канади — Дж. Локйер, та інші.

Використовуючи час поміж своїми публічними виступами, ген. Петро Григоренко відвідав представників урядів та українські громадські організації: СКВУ, Суспільну Службу Українців Канади, УНО, ЛВУ, Українську Мистецьку Ґалерію, Українську Кредитову Спілку, відбув товариську зустріч з представниками Українських Ветеранських Організацій і зложив пошану Владикам Ізидорові від УКЦеркви і Миколаєві від УГПЦеркви. Д-р М.Кушпета, член Президії СКВУ, супроводжав ген. Григоренка в його поворотній дорозі до Ню Йорку.

Ясен — „зелений друг” Лесі Українки

В Україні — безліч престарих дерев — свідків історичних подій, свідків розмов славетних людей, які проходжувались біля них. Є дерева, що бачили подвиги Богдана Хмельницького, і такі, чия „біографія”, — пише київська „Радянська Україна”, — пов'язана з іменами Тараса Шевченка і Лесі Українки, що їх народ охристив „Лесіними деревами”. Одне з цих дерев росте в Луцьку на Волині, напроти будинку ч. 21, на вулиці Крупської, де колись жила Леся Українка. Це дерево оточене довкола огорожею-ланцюгом, а поруч нього таблиця, на якій написано: „Пам'ятка природи. Ясен звичайний, вік 200 років. Любиме дерево Лесі Українки. Охороняється законом”. Волинські крайознавці твердять, що під цим деревом пересиджувала молода Леся, прислуховуючись до місцевих пісень та оповідань, відтак їх віднотовуючи. Навіть і тоді, коли небавом від'їхала з батьками в село Колодяжне, не раз знову прибуваючи до Луцька, відвідувала й „зеленого друга”, створивши, мабуть, не один тут вірш.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Справедливе рішення

Минулого тижня Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт, який пропонує давати податкові кредити не тільки батькам студентів, які ходять до приватних і публічних коледжів і університетів, але також батькам учнів, які навчаються у парафіяльних чи інших приватних початкових і середніх школах.

Рішення Палати щодо податкових кредитів для батьків учнів, які ходять до парафіяльних чи інших приватних шкіл, треба вітати, бо ці батьки тепер фактично поносять подвійні видатки: вони платять за навчання своїх дітей у приватних школах, а крім того платять податки на підтримку системи публічних шкіл. Податкові кредити до великої міри зліквідували б цю несправедливість.

Проте, президент Джіммі Картер загрозив, що накладе вето на цей законопроєкт, бо вважає, що згадані податкові кредити противорічать Першому Додатку до Конституції ЗСА, який запевняє ,,відокремлення церкви від держави''.

Цю аргументацію Президента відкидають прихильники податкових кредитів, між ними демократичний сенатор Деніел Мойніген з Ню Йорку, твердячи, що Президент та інші противники законопроєкту інтерпретують слова Першого Додатку в надто вузькому розумінні. Мойніген правильно вказує, що Додаток має на меті не допустити до того, щоб в ЗСА була створена якась ,,офіційна урядова релігія'', яка одержувала б спеціяльну фінансову підтримку з боку уряду, а не забороняти будь-яку допомогу парафіяльним школам, бо — як заявив недавно сен. Мойніген — в Америці різні віровизнання мають свої школи, отже, немає загрози, що котрась з них стане ,,урядовою релігією''.

Крім того, прихильники податкових кредитів вказують на факт, що зразу після ратифікації Конституції в кінці 18-го століття багато стейтів постійно призначували фінансову допомогу для різних парафіяльних шкіл і ніхто з авторів Конституції та Першого Додатку до неї не протестували проти цієї допомоги.

Існують теж інші причини, чому президент Картер не повинен накладати вето на згаданий законопроєкт, який пропонує податкові кредити. Вже згадано, що батьки великої кількости американських дітей несправедливо поносять подвійні видатки, бо фінансово підтримують приватні та публічні школи. Ці батьки, посилаючи своїх дітей до парафіяльних шкіл, допомагають публічним школам також тим, що запобігають переповненню в тих школах. Таким чином, також з уваги і на цей аргумент ті батьки повинні одержати податкові полегші.

Сенатор Мойніген, як і багато видатних американських педагогів правильно вказують, що була б велика шкода, якщо в ЗСА перестала існувати сітка приватних парафіяльних шкіл тому, що батьки не були б спроможні далі покривати коштів навчання своїх дітей у тих школах і в той самий час платити податки на підтримку публічних шкіл. Існування приватних парафіяльних шкіл — це дуже позитивне явище, бо ті школи збагачують цілий навчальний процес в Америці своїми дещо відмінними методами навчання від тих, які існують в публічних школах, як теж своїм наголошуванням духових вартостей, і в такий спосіб причинюються до будуючої різноманітности, замість до нецікавої стандартизації навчального процесу. Публічна і парафіяльна системи початкових і середніх шкіл не противорічать собі, а фактично доповнюють одна одну своїми відмінностями в плюралістичному американському суспільстві.

Треба надіятися, що Сенат піде за прикладом Палати Репрезентантів і теж схвалить податкові кредити для батьків учнів у приватних парафіяльних школах, а президент Картер не накладе вето на цей законопроєкт. Цього вимагає справедливість відносно тих батьків, як теж вимагає цього дальший розвиток шкільництва у ЗСА.

П. Феденко

РАСОВА ПРОБЛЕМА В МИНУЛОМУ І В СУЧАСНОСТІ

Неславної пам'яті ,,фюрер'' Адольф Гітлер увірував у ,,вищість'' ідеалізованої північної (,,нордійської'') раси, поширеної в Швеції та в Норвегії, хоч сам не був нордійцем, а мішанцем. Він мріяв, що після перемоги у війні німці розмножаться до 500 мільйонів і заселять велику частину світу, будуть ,,народом панів'', а люди інших рас працюватимуть під командою ,,вищої раси'' або будуть зовсім винищені.

Ця мрія не була здійснена. Нині Німеччина, розділена Залізною Завісою, не може забезпечити господарства власною робочою силою і мусить привозити робітників із чужих країн. В Західній Німеччині є тепер коло мільйона робітників-турків, 600 тисяч югославців, коло 500 тисяч італійців, є теж еспанці, португальці й інші. Багато цих ,,робітників-гостей'' женяться з німкенями або привозять своїх жінок з дітьми з рідних країн і навіки оселяються в Німеччині.

Цей приплив людей іншої породи в Німеччину не новий. Уже від кінця 19 століття і на початку 20 віку в Німеччині осіло коло 2 мільйонів поляків, особливо в промисловій області Рур. Ці поляки потонули в ,,німецькому морі''. Залишилися тільки польські імена: з них, напр., Вишневський (міністер в теперішнім німецькім уряді), Вишневський (терорист, недавно арештований у Парижі), Вєчорек (предсідниця Союзу Соціялістичної молоді) і багато інших. Подібне діється у Франції, в Бельгії, Голляндії та в інших індустріяльних країнах. Говорити про ,,чистоту раси'' в цих країнах ніяким способом не можна. Змішування рас не новина в історії. Навіть жиди, яким приписи релігії не велять подружжя з людьми іншого народу, мають в собі велику домішку чужої крови. Уже в Біблії, в книзі Рут, знаходимо свідчення про мішане подружжя жидів з не-жидами.

Недавно відомий письменник Артур Кестлер у книзі ,,Тринадцяте коліно'' (The Thirteenth Tribe) подав багато історичних фактів, які доводять, що східньоевропейські жиди (,,ашкенази'') — це нащадки хозарів, народу турецького кореня, що прийняв юдаїзм у 9 віці нашої ери.

Расове змішування знає також історія давньої Греції й Риму. Грецькі республіки вели війни між собою і привозили до себе невільників із чужих країн, навіть скитів із теперішньої України. Скити виконували в Атенах поліційну службу, про що згадує в своїх поліційну службу, про що згадує в своїх комедіях Аристофан (кінець 5 століття перед нашою ерою).

Коли Олександер Македонський покорив Грецію і почав похід на завоювання Азії та Єгипту (333 р. перед нашою ерою), то до македонського війська й адміністрації записалося дуже багато греків. Також видатні учені греки помагали Олександрові будувати імперію в Азії і ,,гелленізували'' персів, єгиптян, юдеїв та інші народи. Недарма Євангеліє написане було не жидівською, а грецькою мовою, що стала мовою цивілізації.

В Грецію, спустошену війнами і відпливом греків на схід, в імперію Олександра і його наступників та в нову імперію Римську, посунули племена з півночі: кельти, слов'яни й інші. Цей рух був такий великий, що слов'янські назви селищ знаходяться нині навіть в південній Греції, на Пелопонесі.

Римська республіка створила велике військо і послідовно опанувала сусідні країни в Европі, в Африці й Азії. Римські легіонери побували і в нашій Україні, що мала назву — Скитія. Щоб забезпечити господарство Італії робочою силою, римляни привозили із завойованих країн невільників. Власники рабів деколи давали їм волю: то були ,,libertini'' (визволенці), які часто діставали права римського громадянства, брали участь у виборах. Переможець картагінського генерала Ганнібала (2 століття перед нашою ерою) Сципіон казав у гніві на недавно наділених правами римського громадянства: ,,Я привів вас недавно в кайданах як невільників''...

Римляни розсіялись в здобутих провінціях — в Еспанії, в Ґалії (тепер Франція), в Британії, в Дакії (тепер Румунія), і народи цих областей перейняли від завойовників латинську мову, котру дуже ,,покалічили''. А в самій Італії осіли потомки різних народів, підвладних Римові, мова давніх римлян була забута.

Немало перемін сталося і в нашій історії. Хвиля за хвилею приходили в нашу Україну-Русь кочові орди з Азії: авари, печеніги, торки, чорні клобуки, берендії, половці, татари. Деколи вони осідали на нашій землі, і від них осталися назви місцевостей: Печеніжин у Галичині, Печеніги на Слобожанщині, Торчеськ, або Турчин, Бердичів (від ,,Берендичів''), Татарка, Койдак. Назви річок: Саксагань, Чичиклея, Ташлик, Самарь і т. д.

Останній татарський наїзд на лівобережну Україну стався 1769 року, а на Правобережжя — року 1773. Орда брала наших людей у неволю і продавала їх на східніх ринках. В спустошені області України приходили переселенці із західніх і північних українських областей і вони приносили зі собою мовні зміни, близькі до словацьких, чеських і польських: ,,Дякую'', ,,власний'', ,,навіть'', ,,справа'', ,,щирий'', ,,шанувати'', ,,трохи'' і т. д. Антропологи (напр., Федір Вовк та інші) ствердили вплив інших народів і на фізичний вигляд українців, між якими є немало осіб з рисами тюркських рас. Імена українців — Галібей, Галій, Паша, Джалалій,— виразно свідчать про їхніх предків. Відомо, що у війнах з ордами українці брали татар у неволю і оселяли їх на українській території. Вони зукраїнізувалися, але ще перед Другою світовою війною були на Волині селища з людністю, що належала до релігії Іслам.

Найбільше змішування різних людських пород сталося на Московщині. Князі-колонізатори, потомки київського Володимира Мономаха, покорили на півночі людність фінського й тюркського кореня: Весь, Меря, Мордва, Черемиси, вотяки, тверитяни та інші. Назва ,,Москва'' фінська, значить — ,,Мутна вода''.

Відсталі племена різної породи прийняли християнство з Києва і засвоїли мову слов'янського плем'я вятичів. Православна ,,Руська'' церква з Києва принесла на північ і назву ,,Русь'' чи ,,Русія'', бо й релігія називалася ,,Руська віра'': це подібне до слова ,,Грецька'', або ,,Римська'' віра.

Приймання мови вятичів відсталими племенами на півночі відбувалося без натиску згори, як не було накидання грецької мови покореним народам імперії Олександра Македонського та латинської мови підбитим племенам імперії Римської. В новій історії в різних країнах почали уряди систематично утискати підданих, що не належать до ,,державної нації'': так було в Англії, де не давали ходу кельтським мовам, у Франції — заборона місцевих мов, званих ,,патуа'' (патоіс), в Російській імперії, що вимагала знання ,,общепонятного языка''.

Цю систему перейняли російські комуністи, котрі провадять політику ,,перемішування і злиття націй і мов'', як учив ,,вождь'' Ленін. Цей плян не може мати успіху супроти народів, що мають свої розвинені мови й культуру і не бажають ,,міняти шкіру'', зливатися з ,,старшим братом''.

ЛІКУВАЛЬНИЙ КУРОРТ НА БУКОВИНІ

Київська ,,Молодь України'' інформує, що в прикарпатському селі Брусниці Кіцманського району на Буковині знайдено лікувально-столову воду. На думку учених Одеського науково-дослідного інституту курортології, ця мінеральна вода рекомендується тим, в кого хвора печінка, гастрит чи ентерекуліт. Власником ,,масового випуску'' мінералів є колгосп ,,Дружба''.

ВОЛЯ — ,,КРИМІНАЛЬНА СПРАВА'' В СССР

II

В 1861 році скасовано кріпацтво, а через 70-80 років селяни опинилися в становищі, що мало чим відрізнялося від кріпацтва. Кріпаки були прикріплені до землі і не мали права без дозволу поміщика переходити на інше місце, — колгоспник також не має права залишити колгосп без дозволу голови. Кріпаки отримували за свою працю те, що вважав можливим дати їм поміщик, — колгоспник має за свою працю ледве стільки, щоб не вмерти з голоду, а решту забирає держава. Поміщик на власний розсудок порядкував майном і життям своїх кріпаків, — колгоспник також перебуває у цілковитій залежності від волі голови. ,,Щоправда, його не можна було продати з молотка, але ж історія розвивається по спіралі і кожний новий виток проходить на більш високому рівні''.

— ,,Вл. Гомулка имеет взгляды...'' 2 аркуші телеграмних блянків, мова російська: Владислав Гомулка має погляди на свободу слова аналогічні з такими ж радянських керівників. По суті справи, ніяка свобода йому не потрібна, його цілком влаштовує, якщо громадяни будуть слухняними виконавцями напрямних та інструкцій партійних чиновників. У Гомулки проглядає неприховане бажання бачити в країні функціональний розподіл, за яким думають ті, кому це належить по службі. ,,Чом не просить введених единомыслия в России в действие?'', вислів з твору Гомулки після якихось студентських заворушень в Польщі.

— ,,Нотатки до знаменитого півстолітнього ювілею'' — 1 аркуш, мова українська. В тексті наводяться оцінки ситуації у зв'язку з наближенням ювілею СРСР і з нагоди перепису населення. В тексті є фраза: уряд провадить цілеспрямовану політику на асиміляцію неросійських народностей, що мали нещастя опинитися в орбіті інтересів російського фашизму. Цей абзац закреслено і зверху написано чорнилом: ,,це не так, скорше розгубленість і непевність''. Нижче наводяться думки з приводу становища в Донбасі у зв'язку зі зміною співвідношення російської та української людности. ,,Із аналізу динаміки національного складу людности Донбасу за матеріялами двох останніх переписів (60-их і 70-их років), чітко запроєктованого росту російського населення, я роблю висновок, що на випадок вимушеного надання Україні політичної незалежности, уряд СРСР готує з Донбасу гігантський Ольстер''. Наприкінці написано: ,,навряд, чи все це вміститься в одну листівку'' (мав на увазі аркуш паперу певних розмірів).

— ,,Завваги до творчости Белінського'' — приблизно 10 аркушів, мова українська. Стосується співчутливого подеколи характеру редакційних коментарів, або їхньої відсутности. Антиукраїнські пасажі Белінського супроводжуються або надто м'яким коментарем, або не супроводжуються зовсім. Тим самим редакція солідаризується з автором. Погляди Белінського — це, зрештою, вже історія. Критик міг помилятися в оцінці національних рухів узагалі й українського зокрема, але редакційний коментар — це вже сьогодення. На творчості Белінського виховуються покоління прогресивних людей Росії... Як же ж це можливо, щоби в країні, яка так часто й наполегливо проголошує свою вірність принципам інтернаціоналізму... з'явилися книжки з подібним коментарем? Очевидно, лише зліслива перейнятість ширших верств російської творчої інтелігенції великодержавним шовінізмом та ворожість до національних рухів узагалі й українського зокрема уможливили таке прикре явище''.

— ,,Українське питання''. Машинопис українською мовою. Власний переклад на українську мову книжки ,,Украинский вопрос'', 1914 року виданої в Петербурзі видавництвом журналу ,,Украинская жизнь'', який знайомив російського читача з особливостями української мови і культури, з досягненнями в цій царині та політичними проблемами, що зростають з факту існування української народности. Написано у виключно спокійних тонах.

— Журнал ,,Нова Україна''. Українською мовою. Соціял-демократичного напрямку, редагований В. Винниченком і Микитою Шаповалом, в якому друкувалися О. Кобилянська, В. Стефаник і інші. Примірник з бібліотеки Марка Черемшини, про що свідчили часті відбиті штампи з написом: ,,Красний стиліст Іван.... (нечітко)''. Копійовано ще дві найхарактерніші статті.

— ,,Освіта на Україні в більшовицькім освітленні''. Стаття знайомить зі станом речей за матеріялами преси УРСР.... (нечітко). Інформативна стаття.

— ,,Волинська кооперація''. Стаття висвітлює становище кооперації на підпольській Волині. СРСР взагалі не стосується.

— ,,Підстави української національної політики''. Стаття наводить порівнання з політичної організації української держави. Автор тяжіє до тісніших зв'язків з Чехо-Словаччиною, якої промисло-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ЗЕМЛЯК З КАНАДИ

Першим, хто привітав мене з великим успіхом на Конвенції в Піттсбурґу, був мій добрий приятель й союзовий активіст, а в цивільному стані — знаменитий садовод, Єфим Омельченко, делеґат 451 Відділу УНС в Ґрімсбі, Онтаріо, Канада.

— Друже Іване! — сказав схвильованим голосом Єфим Климович, — я тисну вашу руку і складаю найщиріші ґратуляції за вашого земляка, Івана Флиса! Нарешті Бібрецький повіт діждався цієї великої чести, що його вірний син з села Підсосонова став президентом найбільшої української організації, в екзилі сущої! Уявляю собі вашу особисту радість і радість панства Татухів.

— Сердечно дякую в своєму власному імені та від усіх бібречан з панством Татухами включно, — відповів я, теж схвильований, з уваги на історичний майже момент. — А вам, дорогий друже Єфиме, бажаю діждатися такої конвенції, на котрій був би обраний президентом УН Союзу син славної Волині, з Дубенського, скажемо, повіту, звідкіля й ви, здається будете родом. Оттоді ми з вами вдарили б по чарці, не простій, а — православній!

Глянув на мене мій добрий приятель з-під сивих-сивих брів, але ще молодими світлими очима, і ніби трішки присумнів, ніби хмаринка журби в його очах прислонила сонячну хвилину радости.

— Фантазуєте, дорогий Іване Степановичу, — зідхнув Єфим Климович. — Ну, як то звичайно у вас, письменників, бува... Ще не по одну дієту довелося б мені в чергу ставати, щоб діждатися такої завітної години — волиняка і православного на посту головного предсідника!.. А чи ви вгадаєте, скільки мені зараз років?.. А чи ви знаєте, що в мене вже дві внучки одружені, та й один правнук в роді єсть, Іваном називається! А ось зараз після конвенції в нас наклюовується велике родинне свято — 50-річчя супрожого життя, що його ми провели в дружній злагоді та в мирному єднанні з дорогою моєю дружиною, Надією Максимівною, з того ж таки самого села Оливів на Дубенщині!

Союзового активіста Єфима Омельченка, делеґата 451-го Відділу УН Союзу, прийдеться хіба привітати з золотим ювілеєм всім нам, делеґатам на 29-ту Конвенцію, хоч би тільки за те, що він боровся, як лев за секретарські винагороди, і як тільки вискакувала на порядок дня справа так званих ,,процентів'', він зараз підбігав до ,,майка'' і займав бойову позицію, — за що йому честь і слава, і Многії Літа!

Ікер.

Галя Клим

ДЛЯ ОСНОВ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Роки раннього дитинства можуть мати не раз вирішальний вплив на формування людського характеру, на особисті зацікавлення, а навіть на зміст цілого пізнішого життя. У маленьких дітей надзвичайно інтенсивна спостережливість, і загострений слух на все, що діється довкруги. Перші враження всього нового дуже сильні й викликують емоційні переживання, а тому глибоко врізуються в пам'ять і часто залишаються незатертими назавжди. Чим багатше дитинство у все, що непересічно гарне, вичдеалізувано добре і корисне, тим більше в пізнішому віці зрозуміння для існування кращого, вищого світу, тим цінніші духовні вартости людини.

Цього роду переконання штовхнули молоду піяністку п. Марту Шлемкевич-Савицьку створити 5 років тому при Українському Музичному Інституті в Нюарку, Н. Дж., Українське Музичне Дошкілля і надхнули вже 3-5-річні діти красою музики, заговорити до них найбільш універсальною й ідеальною мовою, створеною людським надхненням, геніяльністю. Силою цієї мови і силою розбудженої нею уяви, сірий, реальний світ може перетворитися в чар приманливої казки, в якій все довкілля міняє свою природу і починає жити досконалим, містерійним життям.

Зростаючи сама в атмосфері науки і мистецтва, п. Марта знає, що саме мова музики дійде найлегше, найбільше природньо і безпосередньо до дитини дошкільного віку, поки найбільша слухова сприйнятливість, поки найживіша уява і фантазія, поки в дитячій душі ще багато нічим незасміченого місця. Досвідчивши також, що музика в особливий спосіб школить мозок, вимагає постійного, блискавичного думання, вчить порядку і дисципліни, п. Марта хоче, щоб всі ці прикмети всилювалися в дитячий характер ще перед сповнюванням шкільних і життєвих обов'язків.

Музичне дошкілля, це групові лекції, де діти мають щастя не вивчати ще музику формально, одинцем, а пізнають її в гурті, у вирі забави, досвідчають її своїми рухами, уявляють в кольорових вирізках та в розповіданнях музичних казок, словом можуть переживати її тілом і душею. Музичне дошкілля це найраніший музичний ансамбль, в якому вже 3-5-річні діти зживаються з собою в атмосфері товариського, зорганізованого слухання і творення музики, а це вже перші кроки, щоб музика була опісля корисною частиною не тільки їх приватного, але і громадсько-суспільного життя.

Щоб вчити і мати найкращі результати у всьому сказаному, п. Марта мусіла простудіювати відповідну літературу і дитячу психіку та до деталів обдумати свою власну методу.

,,Моєю метою'', як каже п. Марта, — ,,є зацікавити вже 3-5-річних дітей якнайуважливіше слухати музику, навчати її розуміти по-своєму і полюбити назавжди. На моїх лекціях говорить властиво фортепіян і я хочу, щоб ця моя музика заступила дітям вкоротці моє слово і давала інструкції та докладні директиви, що і як їм в даній хвилині робити.

,,В основу мого навчання я прийняла методу, що зветься ,,евритмія'', тобто вміння реагувати на музику ритмічними рухами тіла. Використовуючи так природну дитячу рухливість, я стараюся впорядкувати її музикою і в цей спосіб виробити знову ж природно відчуття музичного ритму, без якого не може бути взагалі розуміння музики. В допомогу пізнання ритму служать мені дитячі перкусійні інструменти: барабани, тамбуріна і тріянґлі, на яких діти без труду, з приємністю можуть творити свою першу ритмічну музику.

,,Музичні темпа і їх назви діти пізнають в швидкості свого ходу, бігу, підскоків та в ,,їзді'' паперовими автами під відповідну музику. Передишками своїх рухів вони схоплюють і вміють відрізнити музичні цезури і фрази, тож народжується поняття музичної структури. Пізнання динамічних ступнів у музиці відбувається також практично і діти силою свого голосу в говоренні чи в співі знають як продукувати ,,форте'', ,,піяно'', ,,крещендо'', ,,дімінуендо'' і т. п.

При цьому пізнають різний настрій, характер чи стиль музики і коли часто переграватн уривки творів різних композиторів і асоціювати цю музику з їхніми іменами, ці маленькі діти є в силі опісля непомильно відгадати, чия це музика, назвати ім'я композитора.

,,Весь час'', як каже п. Марта, — ,,я мушу дбати, щоб дитяча увага якнайінтенсивніше працювала, а тому кожна хвилинка лекції мусить бути для дітей цікавою. Не можу і не хочу нічого пояснювати формально, тому поняття музичних елементів чи існування нотного письма стараюся змальовати завжди коротенькими казками, персоніфікуючи в них ці поняття. І так, наприклад, в дитячій уяві живуть два хлопчики. Один з них зветься ,,Добрий Ритм'', а другий ,,Злий Ритм''. Цей перший чистенький, зачесаний, в житті докладний, упорядкований, робить завжди все на час, а цей другий недбало зодягнутий, розпатланий, не знає, що таке точність і постійно спізняється. Але магічною силою музики ,,Злий ритм'' перемінюється в ,,Добрий Ритм''. Нотки, напр., це рідня мишок, що мешкають в окремих домиках, побудованих на п'яти доріжках. Живе, отже, ,,тато-мишка'', округленький і дуже повільний (ціла нотка), існує ,,мама-мишка'', рухливіша за тата, бо завжди з ,,мітлою'' (пів-нотки), і непосидющі, чорнолиці мишенята, тобто чверть-нотки.

,,Мою двогодинну лекцію я стараюся урізноманітніти іншими заняттями і щоб не перевантажувати малят музикою, кажу їм для відпруження довільно щось малювати. Зате їх завданням є наклеювати готово повирізувані з кольорового паперу нотки чи моделі музичних інструментів, назву яких, а навіть поділ на групи діти в цей спосіб швидко запам'ятують''.

Для мене дуже цікаво було бачити, як п. Марта пристосовує музику до щоденних занять дитини, дає малятам до зрозуміння, що музика не має існувати сама по собі відокремлено, так сказати б заморожено, а навпаки, музика — це життя, яке взялося з життя всесвіту і людей, а тому мусить бути органічною частиною людського життя. І так народжується на годині музичного дошкілля ,,музичний день''. Грає будильник, і діти мусять вставати з ,,ліжечок'' і зараз таки під ритм музики мити личко, чистити зубки і розчісувати волосся. При звуках маршу треба йти до школи, алеж і музика вказує на зелене і червоне світло і треба уважно слухати її, щоб щасливо переходити вулиці. В школі все діється з музикою, а дома треба робити музичні завдання. Так проходить день, в кінці якого ледве чутна музика заколисує до сну.

Отож навіть найніжніші звуки музики можуть навчити вже в дитинстві порядку та послуху, не конечно потрібні для цього гострі слова і картання.

,,Буває і так,'' — каже п. Марта, — ,,що якась дитина, головно на перших лекціях, не хоче нічого робити, стоїть вперто навіть кілька годин осторонь групи, в нічім не зацікавлена. В такому випадку я її не переконую в нічому, ані не примушую брати участь в заняттях, бо знаю, що деякі діти потребують більше часу на обсервування. Я тільки запрошую і стараюсь зробити програму такою приємною й цікавою, щоб зчасом дитина сама дістала охоту приєднатись до гурту.

Беручи до уваги так наскрізь продуману методу і тактику п. Марти, можна зробити порівняння і дійти до висновку, як інакше мусять відбуватися індивідуальні лекції музики в шкільному вже віці. Тоді дитина є зобов'язана ввесь час зосереджено сидіти годину біля інструменту, наприклад фортепіяну, і пізнавати музику радше з її нотних значків, вправ пальців, зі слухання монотонного рахування музичних ударів учителем або машинового ритму метроному. Очевидно, що годі уявити собі іншими пізніші музичні студії. Одначе, куди більша і самозрозуміла охота вивчати музику чи цікавитися нею постійно може й напевно буде народжуватися саме в атмосфері музичного дошкілля. Тому треба тільки раділи, що найшлася ідейна людина, яка рішила присвятити себе цього роду музичній кар'єрі, яка без шумного розголосу і особистої слави допомагає будувати і нашу музичну культуру від самих її основ.

Українське Музичне Дошкілля збагатило також наші імпрези чимсь досі небувалим, унікальним. У висліді кожнорічного навчання п. М. Савицька поставила вже п'ять казок, які вона опрацьовувала, режисерувала, стоячи. Всі ці казки, тобто: ,,Як Панас на узліссі кізку пас'', ,,Ріпка'', ,,Подоляночка'', ,,Нова ляля'' і ,,Найкра-

(Закінчення на ст. 3-ій)

ДЛЯ ОСНОВ...

(Продовження зі стор. 2-ій)

УКРАЇНСЬКЕ МУЗИЧНЕ ДОШКІЛЛЯ

Діти з приємністю можуть творити свою першу ритмічну музику

Двогодинна лекція урізноманітнена малюванням.

ще місце в світі'' у виконанні 3-5-річних дітей було не тільки досконалими мініятюрними пантомімами, але також взірцевими спектаклями, переконливі своїми естетичними і в міру можливости виконаними декораціями та мистецькими, просто захоплюючими костюмами. В цих казках виразно сказано, що найкращим місцем на світі і в серці є Україна, але цих національних переконань ніхто дітям словами не накидає, вони самі мають нагоду відчути це дорогою своїх переживань, підготовляючи чи виконуючи свої ролі.

В доказ чогось оригінального і цінного, казки ці останньо були включувані в програму Українського Фестивалю в ,,Ґарден Стейт Артс Сентер'',а повторювані в міських бібліотеках, виключно для неукраїнської публіки, роблять добру нам рекляму в американській пресі.

У 5-річчя так продуктивного існування Українського Музичного Дошкілля хочеться якнайсердечніше сказати: ,,Щасти Вам, Боже, і в майбутньому, Дорога Пані Марто, здійсніть наші найкращі сподівання, Любі Діти!''

Організаційному Комітетові, Українському Лікарському Товариству, Секції Дружин Лікарів, усім Гостям і Промовцям, які причинилися до товариської зустрічі з нагоди п'ятдесят-ліття лікарської практики і 77-ліття — складаю СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ.

Спеціяльно дякую за мистецьку точку пані Христі Петрівській і панові Левові Рейнаровичеві.

Д-р МИРОН Л. ЗАРИЦЬКИЙ

ЗОРЯ НАД ГРОБОМ

Блаженні мертві, що відтепер в Господі вмирають. — Откр.. 14:13.

Минулого тижня, з нагоди Дня Померлих (Меморіял Дей), ми писали про біблійний День Померлих, день тріюмфу померлих в Христі. Ми наводили запевнення Христа, що той день дійсно настане, також ми частинно цитували тугу патріярха Йова за тим днем.

Властиво, віра Йова в долю людини по смерті звучала досить песимістично: ,,Отак людина ляже і не встане, покіль не щезнуть небеса" (Йова 14:12). На слова Йова відгукується почерез століття автор Псалтиря, Давид: ,,Бо у смерті нема пам'ятання про Тебе" (Пс. 6:15). ,,Не мертві Господа будуть хвалити, і ніхто з тих, що входять в могилу" (Пс. 115:7). Син псальмопівця, Соломон, посувається в своїх міркуваннях на ту тему так далеко, що воно майже пахне єресю: ,,Живі, бо знають, що помруть, а мертві нічогісінько не знають" (Проп. 9:5).

Та так трагічно воно не є. Трохи згодом той позірний песимізм Йова зачинає піддаватися більш рожевим мислям: ,,Засне людина, та чи знов оживе колинебудь?", питає він і зразу відповідає: ,,Через усі дні визначеного мені часу дожидав би я, поки прийшла б мені ЗМІНА" (Йова 14:14). Давид, який сумував, що у смерті ,,нема пам'ятання про Тебе", захоплено знакомить нас з тим переживанням, яке Йов називав зміною: ,,Проснувшися, насичусь Твоїм видом" (Пс. 27:25).

Отже, і Давид і Йов малювали смерть чорними барвами, але вся їхня надія концентрувалася на дні воскресення, дні тріюмфу померлих. ,,Я знаю, Відкупитель мій живе, і останнього дня Він підійме з пороху цю шкіру мою, яка розпадається, і в моїм тілі я Бога побачу" (Йова 19:25-27). То місце св. Письма називають гимном надії. Воно є улюбленим написом на могилах адвентистів.

Садукеї, жидівська секта в часах Ісуса Христа не вірили в воскресення (Матея 22:23). Садукеї не перевелися. І сьогодні є люди, які не можуть вмістити факту воскресення в своїх головах. Та ви і ми віримо Христові, який чотирикратно повторив слова: ,,І я воскрешу його останнього дня" (Івана 6:39. 40. 44. 54.).

Блаженна людина, якій ті слова прищіплюють живчик її надії ще в час життя і світять ясною зорею над темним гробом по смерті.

Ми маємо дуже цікаву літературу на цю тему на українській і англійській мовах. Її можна замовити в нас даром.

Information Service of Ukrainian Adventists

227 West 46th Street, New York, N.Y. 10036

Українське Фільмове Товариство Америки діє

Весною 1975 року українські часописи подали звідомлення про заснування Українського Фільмового Товариства Америки. Від того часу основники товариства вклали багато праці над його оформленням і його дальшим розвитком. Українське Фільмове Товариство створено як добродійну організацію, базовану виключно на добродійних пожертвах. Товариство одержало офіційний чартер як добродійна організація від федерального уряду і Делавер стейту.

Перші Загальні Збори Товариства відбулися 16-го квітня ц. р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Обрано Управу, прийнято Статут Товариства і розпочато працю.

Основним завданням УФТА є зберегти свідомість почуття української ідентичности, плекати культурну спадщину і традиції між українцями та ознайомити американців про змагання українського народу до волі й державної незалежности при допомозі різних публікацій і фільму. Щоб довершити це завдання, мусимо піднести престиж нашого фільмового мистецтва і продукувати високо - мистецькі фільми; однаково — театральні чи документальні. Фільм є великим впливовим амбасадором для нашого чи чужого загалу, як рівнож добра рекляма для України.

Першим і найважливішим завданням Товариства — це зібрати картотеку українських фільмів і фільмарів. Створити бібліотеку та дослідчий центр у фільмових справах, як також видавати бюлетень із фільмових новин. Тому Товариство поставило собі за мету служити як професійна дослідча централя і тим самим дотримуватись якнайвищих професійних стандартів так, як прийнято у фільмарській індустрії світу.

Фільмове Товариство буде спонзорувати, пропаґувати чи доручати або виконувати лише на високому рівні фільми чи інші проєкти.

Фільмове Товариство плянує влаштовувати і спонзорувати фільмові фестивалі, де висвітлюватимуть українські фільми для ширшого загалу.

Щоб осягнути вищезгадану мету, українські фільмарі повинні прилучитися до Товариства, щоб збагатити цей Центр різними думками і поглядами. Треба також, щоб українське громадянство вийшло назустріч із матеріяльною і моральною підтримкою.

Ми мусимо очистити історію українського кіна від совєтського брудного намулу, а це можна зробити тому, що живемо у вільному світі, де широко толерується свобода творчої думки. З цією метою Товариство вже збирає всі матеріяли про українське фільмове мистецтво.

Новообрана управа це: Яр В. Моцюк — голова, Славко Новицький — містоголова, Богдан Полянський — секретар, Осип Старостяк — скарбник, Михайло Пежанський — член. Борд оф Трастіз: Яр В. Моцюк, Роман Савицький, Богдан Полянський. Контрольна комісія: Володимир Грицин, Ярослав Кулинич, Осія Іванюк.

Управа звертається до українських фільмарів вступати в члени Товариства і просить громадянство підтримати його морально і матеріяльно.

Адреса УФТА: Ukrainian Cinema Association of America, Inc., 2 Essex Place, Bronxville, N.Y. 10708. Tel. (212) 799-2505.

Я. В. М.

Централя Українських Кооператив Америки заповідає загальні збори

Чікаго (М. С.) — В днях 24—25 червня ц. р., в Авдиторії Школи при парафії св. Юра в Ню Йорку відбудуться чергові Загальні Збори Централі Українських Кооператив Америки (ЦУКА). Основана у 1957 році, як Товариство Української Кооперації (ТУК), а в 1974 р. перейменована на ЦУКА, ця єдина етнічного типу установа заінкорпорована в Централі Американських Кооператив, репрезентує насьогодні 32 кредитові і три інші кооперативи та своїм дотеперішнім ростом документує свою вагу і мету: якнайкраще служити економічним інтересам української спільноти в ЗСА. Насьогодні ЦУКА репрезентує своєю діяльністю 36 тисяч членів з капіталом понад 110 мільйонів, є членом Світової Кооперативної Ради (з осідком в Торонті) та СКВУ.

Учасники Зборів вислухають звітів дворічної діяльности Централі, виберуть нові керівні органи, а крім цього матимуть нагоду вислухати доповідей на тему „Плянування кооперативного діловодства в сучасних умовинах", що є дуже важливе з уваги на нове кооперативне законодавство та можливості дальшого, ще кращого розвитку нашої кредитової кооперації, яка сьогодні є справжньою гордістю нашого організованого суспільства.

ВОЛЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ій)

вий потенціял міг би доповнити аграрну Україну.

— ,,Від ІІ-го Інтернаціоналу до ІІІ-го Риму''. Українські соціялісти критикують НЕП та політику більшовиків щодо залучення старої царської інтелігенції, зокрема білогвардійців, до служби в Росії, наводячи при цьому чимало похвальних висловів на адресу Радянського Союзу з передруків білогвардійської еміграції, серед якої розгорнувся рух політичного примирення з більшовиками (т. зв. ,,смена вех'') на грунті спільних російських інтересів, як вони їх розуміли.

— ,,Так було, так є''. Стаття насвітлює деталі перебігу утворення СРСР, оцінюючи його негативно.

— Добірка матеріялів про голод на Україні 1928-29 років.

— Література і матеріяли очевидця про М. Хвильового (? — нечітко), вірші тощо.

— Праця І. Дзюби ,,Інтернаціоналізм, чи русифікація?''... Включено тут теж листи до керівників УРСР та 5 примірників самої роботи...

— Тематика для молоді — уроки агітації, тобто розмови у тісному колі приятелів... (нечітко). Мали епізодичний характер.''

ЛІТНІЙ СЕМІНАР УВАН

відбудеться

7-11 серпня 1978 року

у пансіоні ,,Карпатія", Гантер, Н. Й.

ПРОГРАМА:

Проф. ОМЕЛЯН ПРІЦАК, *Гарвардський університет, Кембрідж:* **„Українська інтелектуальна історія 19 і 20 століття".**

МАРКО ЦАРИННИК, *поет, перекладач:* **„Олександер Довженко — життя і творчість".**

Зголошення і дальші інформації:

TITUS HEWRYK

4607 Larchwood Avenue Philadelphia, Pa. 19143

В пам'ять Дарії Сіяк-Кубійович і Орисі Шипайло Бованко

Крізь серпанок літ бачу Вас дорогі незабутні Подруги в однаково пошитих олягах. Дарію — в золотисто соняшну в синьому, і як ,,жар-птиця'' — в чорно до гранатовости хвилястій зачісці, Орисю, в бордовому. Обидві гарні, елегантні. Тіточні сестри. Два контрасти. Спортсменки, пластунки. Прийшли до школи, щоби по науці релігії піти парами до церкви.

Ми подивляли Вашу, повну наснаги молодість. У Ваших очах пробивалася серйозність і жадоба знання. Загартовані в Пласті, що його провадив батько Орисі проф. Шипайло, який ушляхетнював Ваші і нас молодих характери Ви пішли у світ будувати храм знання та кристалізувати свої погляди, і життя не змарнували; ішли відважно по тернистих стежках і молодечий Ваш запал не пригасав під ударами життя. Ваші студії увінчалися успіхом.

Дарія у Познані закінчила студії фізичного виховання і математики. Завжди рухлива, знаходила працю в школі, в Пласті, в канцелярії Союзу Українок. Під час окупації працювала в Українському Центральному Комітеті та упорядковувала архів в Німеччині. В Сарселі провадила бібліотеку та подавала до преси огляди на нововидані книжки.

Орися студіювала право і економію у Львові. Закінчила консерваторію і Вищу Торговельну Школу в Кракові. Учителювала в Торговельній Школі, працювала в Повітовому Союзі Кооператив в Коломиї і як ревізор, і як секретар Маслосоюзу у Львові. В Америці в Трентоні, Н. Дж, очолювала 11-ий Відділ СУА на протязі 12-ох років і провадила хор. Крім того була скарбничкою у ,,Самопомочі'' і поштовою урядничкою.

Повдовіла в ранньому віці, тоді її син Олександер мав всього 12 років. Муж інж. Степан Бованко помер на удар серця. Із того часу заробіткова праця і виховання сина перейшли на неї. Страшна недуга вже була закорінена в організмі довший час, сильне серце і здорова печінка боролися з недугою і численними операціями понад 20 років.

Стріча нас усіх товаришок 1968 р. в Ню Йорку ще так живо пульсує в пам'яті. Наша гостя Дарія прилетіла літаком із Сарселю тоді ще бальора, відважна, самостійна, навіть вдоволена з життя. Знаходила в особі, свого пізнішого, мужа, проф. В. Кубійовича зрозуміння і прихильність. Снувала пляни на будуче, вкласти ще багато праці в наукову ділянку. По з'їзді перебувала в домі кожної із нас: Слави Левицької, Орисі Бованко, Марусі Бек, Стефи Надраги, Ірени Левчук і моєму, та сестри Оксани Щур. Мріяла відвідати нас вдруге та не судилося.

Орися, як фахівець на відповідальній праці на пошті (вона одна вміла орудувати чисельною машиною) сприймала своє життя вдоволено, постійно тільки турбуючись долею сина Олександра, який сьогодні вже працює по фаху. Як бачимо життя цих двох сестер було виповнене відповідальною і корисною працею. Вкінці невилічима недуга взяла верх. Дарія по двох роках терпіння відійшла у вічність 6-го грудня 1977 р. У глибокому смутку залишила мужа проф. В. Кубійовича, сестру Оксану і швагра Левка Щурів та багато приятелів.

Орисі хресна дорога була дуже довга і тяжка. Упокоїлася 21-го квітня 1978 р. в Трентоні Ню Джерзі. Залишила єдиного сина Олександра, для якого тільки жила, тету Ольгу Шипайло, тіточну сестру Оксану Щурову з чоловіком Львом та багато щирих приятелів.

Ви відійшли Незабутні Подруги в неозорі простори, де немає болю, сліз і терпіння, але Ваш Дух є з нами і буде, як довго Вас пам'ятатимемо. В наших серцях залишились по Вас глибокі прогалини, і їх нічим не заповнити поза споминами юних літ, та вічної пам'яті.

Ірина Гнатчук

Вечір на пошану М. Леонтовича у Філядельфії

У суботу 6-го травня ц. р. о год. 7-й вечора в залі „Тризуб" завдяки невтомній праці проф. Юрія Оранського і при співучасті 43-го Відділу СУА, відбувся вечір на пошану М. Леонтовича. Діяльність Леонтовича припадає на дуже бурхливі і революційні часи. З тих часів зібрати матеріяли і відомості про якунебудь культурну діяльність дуже тяжко, тим більша вдяка проф. Оранському, який тим зайнявся і багато призбирав матеріялу. Проф. Оранський загально знаний як учитель музики, музиколог і диригент. Він, щоб заохотити прийти на цей Вечір філядельфійську публіку, запросив виголосити реферат відому культурну діячку, учительку музики Оксану Бризгун Соколик з Торонта. Пані Соколик доповідала в Канаді на тему ,,Музика й виховання дитини" з рамени СФУЖО, та поміщувала свої дописи в ряді української преси та журналах. В роках 1974-77 була головою Мистецької Ради при Відділі КУК в Торонті. Брала участь у 13-му літературному конкурсі СФУЖО та отримала літературну нагороду за опис подорожі ,,Обераммерґау". В своєму рефераті пані Соколик насвітлила життьовий шлях М. Леонтовича, представила його музичну творчість та згадала про його трагічну смерть від пострілу невідомого злочинця у хаті його батьків. Приявні слухали доповіді з увагою та з великим зацікавленням — та нагородили прелеґентку щирими оплесками.

Згодом проф. Оранський доповнив реферат п-ні Соколик своїми численними прозірками з життя покійного мистця та рівночасно зі звукозаписувача відтворив кілька шедеврів Леонтовича у виконанні наших знаменитих хорів та солістів.

Проф. Оранський вказав на те, що творчість Леонтовича відіграла значну ролю в розвиткові української хорової культури XX ст., та мала великий вплив не тільки на вокальну, але також на інструментальну творчість композиторів наступних поколінь. Хорові твори Леонтовича стали основою репертуарів найкращих ансамблів, зокрема Кошиця, Котка й інших, та здобули не тільки високу оцінку фахової критики, але вийняткову популярність навіть за межами України.

Проф. Оранський закінчив цей вечір невмирущим „Щедриком" Леонтовича у виконанні симфонічних оркестр Каліфорнії та Ню Йорку.

Багато нашої молоді студіює музику, а шкода, що так її мало було на тому вечорі. Слід би подбати, щоб такі вечори відбувалися частіше, та рівночасно заохотити нашу молодь ходити на такі вечори, та переконати її, що це не є втратою часу.

За гутіркою та чаєм і солодким, що приготовив 43-ий Відділ СУА, мило пройшов час присутнім.

Стефанія Кохановська

Свято Героїв у Сиракюзах

Сиракюзи, Н. Й. (МЛ) —Сиракюзька українська громада відзначила традиційним травневим Святом Героїв 40-річчя смерти полк. Євгена Коновальця у неділю, 21-го травня ц. р.

У виконанні програми, заплянованої імпрезовою секцією Відділу УККА під проводом Павла Карпишина, взяли участь: запрошений із Філядельфії головний промовець д-р Петро Мірчук, чоловічий хор ,,Сурма'' під диригентурою Василя Жмура та з фортепіяновим супроводом Стефи Годжак, молодь ЮСУМА із мандоліновою оркестрою під керівництвом Василя Жмура і Евстахія Машталіра, та молодь Пласту із монтажем деклямацій.

В осередку уваги слухачів була промова д-ра П. Мірчука, який у понадпівгодинній промові, блискуче виголошеній без ніяких письмових нотаток, представив величну постать пол. Є. Коновальця як організатора українського війська в часі оборони української Самостійности і Державности, як державного мужа та згодом провідника УВО а далі ОУН, згадуючи теж найвизначніших героїв наших Визвольних Змагань — Головного Отамана та голову Директорії Симона Петлюру, голову ОУН Степана Бандеру та Командира УПА Ген. Романа Шухевича-Тараса Чупринку, що їх портрети між національними і революційними прапорами прикрашували сцену.

Чоловічий хор ,,Сурма'' започаткував святкову програму відспіванням народної пісні про Морозенка та ,,За рідний край'' — слова Р. Купчинського, муз. М. Гайворонського, а закінчив програму відспіванням пісні ,,Пролягла доріженька'', муз. П. Майбороди і композиції Ф. Сметани ,,Слава Героям'', із сольовими заспівами П. Ткача і Т. Мельника.

Мандолінова оркестра ЮСУМА відіграла дві пісні — повстанську ,,Гей степами'' та стрілецьку — ,,Ой видно село'', слова і музика Л. Лепкого.

Пластова новацька і юнацька молодь рецитувала уривки віршів, присвячених нашим героям, а зокрема вірш П. Кізка ,,Роттердам''.

Свято закінчилось відспіванням українського національного гимну.

• •
•

Користаючи із побуту д-ра П. Мірчука у нашій громаді, культурно-імпрезова секція УККА напередодні Свята зорганізувала його публічну доповідь на тему:,,Знецінювати, а чи забронзовувати наше минуле''.

На прикладах писань наших науковців доповідач з одної сторони вказував на конечність обороняти правди нашої історії навіть тоді, коли їх чужі називають пропагандою, а з другого боку радив не сприймати ненауково опрацьованих, а радше пропагандивних праць за історичні правди.

Коло 50 слухачів живо слідкували за думками доповідача і багато з них ставило запити та забирали голос в широкій дискусії, в якій порушувалось наукову працю в Українському Науковому Осередку в Гарварді та подавалось критичні завваги, до недавно показаного на телебаченні, фільму ,,Голокост''.

Закінчення шкільного року

Філядельфія, Па. (М. Б.) — У суботу, 10-го червня ц. р., формально кінчиться навчальний шкільний рік українознавчих предметів Нашої Української Школи при Осередку СУМА ім. УПА в Філядельфії. Закінчення шкільного року попередить Божественна Свята Літургія в наміренню української молоді, яка буде відправлена цього ж дня у Митрополичому Соборі Непорочного Зачаття П-ДМ при Френклін вул. о год. 9-ій ранку.

По Службі Божій всі учні з батьками перейдуть до катедральної авдиторії, де формально закінчиться шкільний навчальний рік — одержанням свідоцтв і нагород.

Увечері цього ж дня в авдиторії школи св. Йосафата при Дітман і Дістон вул. на Франкфорді, заходом Батьківського Комітету Нашої Української Школи, відбудеться матуральний баль при звуках оркестри ,,Сини Степів'' з Монтреалю, Канада. Під час балю відбудеться презентація матурантів та роздача свідоцтв зрілости.

Навчальний шкільний рік 1978—79 пічнеться 9-го вересня 1978 р. Шановні Батьки! Школа українознавства — це запорука національного збереження ваших дітей.

М. Б.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. адвоката
Олександра Платоновича Семененка

складають 50.00 долярів
на Український Науковий Інститут в Гарварді

Інж. Мирослав й Ірина КОЛТУНЮКИ

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА
і
ДИРЕКЦІЯ СЕКЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

повідомляють, що 2-го червня 1978 року відійшов у Вічність на 83-му році життя

сл. п. проф. д-р

МАТВІЙ СТАХІВ

дійсний член НТШ, директор Секції Історії України, професор Українського Вільного Університету, кол. голова НТШ в ЗСА, журналіст, автор численних праць з історії українських визвольних змагань, визначний політичний, культурний і громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Дружині Покійного, Синові і Рідні, передаємо щирі слова співчуття.

Зі щирими висловами співчуття Дос. ойній

МАРІЇ РОМАНІВНІЙ

у світлу пам'ять нашого Дорогого Друга на вигнанні

Д-ра Олександра Платоновича
СЕМЕНЕНКА

зложили 500.00 долярів

на видання спадщини Вячеслава К. Липинського — Східньо-Европейського Інституту у Філядельфії, Па.

Маріян і Іванна Коць

Золотий ювілей подружнього життя М. Т. Зубрицьких

Десять років тому Марія і Теодор Зубрицький залишили Канаду й поселились в Саннивейлі, Каліфорнія, як пенсіонери. Втішаючись добрим здоров'ям обоє стали активними членами української громади, вона Союзу Українок, а він УККА, Відділ у Сан Франсіско. Любов до своєї громади і жертвенна праця для свого народу, це нерозлучна частка їхніх характерів, що своїм коренем сягає ще молодших літ. Як взірцеві батьки вони залишили в серцях їхніх дітей сильну любов і пошану і діти з вдячности відзначили 26-го березня ц.р. рідку і небуденну річницю їхнього золотого ювілею подружнього життя розкішним бенкетом, а приятелі і родина в числі 30-ох осіб вшанували Ювілятів своєю присутністю.

Теодор Зубрицький, це замітна особистість галицького повоєнного відродження, яка може служити гідним прикладом для всього молодого покоління. Ювілят народився у 1900 році у Вовснові жидачівського повіту в заможній родині, яку започаткував литовський шляхтич Зубрицкас, що з бігом сторіч цілковито зукраїнізувалась і збереглася під назвою Зубрицьких. У численній родині Зубрицьких існувала глибоко плекана традиція до освіти; чотири брати отримали середню або вищу освіту. Розумну дитину, Теодора, батьки післали до української гімназії в Перемишлі. Там він не тільки набував освіту, але і формував свій національний світогляд. В той час, коли він був у шостій клясі в 1918 р., Австро - угорська імперія розчленувалась і перестала існувати. Тоді молодий учень зміняє свій життьовий стиль, кидає книжку і добровільно голоситься до УГА. По відбуттю підстаршинського вишколу (підхорунжівка) зі ступенем підхорунжого і новою професією топографа, відходить на фронт.

У поході на Київ під Жмеринкою його ранено. Рік пізніше він хворіє на тиф і поволі виздоровляє під залізнодорожним двірцем м. Винниці, на цементовій долівці, що стала шпитальним приміщенням. Протягом двох літ переживає геройські подвиги і рівночасно невдачі УГА. До останньої хвилини існування УГА з крісом в руках боронить молоду вільну українську державу. По закінченню воєнних дій у 1920 році знову вписується до гімназії і закінчує її іспитом зрілости як відзначаючий учень. З безмежною радістю приймає вістку про оснування Українського Вільного Університету у Львові. Стає його студентом. Однак, довго йому там не довелось студіювати. Поляки в шовіністичній засліпленості ліквідують університет і виарештовують частину професорського та студентського збору. Теодора запроторюють до Бригідок (тюрми), однак по двох місяцях звільняють. Вищі студії на польських університетах для нього, ветерана українських армій і політичного в'язня — замкнені. Однак, завзяття юнака завершити вищу освіту поборює всі шикани польської адміністрації і йому вдасться виїхати до Данцігу. Там на політехніці студіює електрику, і з успіхом осягає диплом так званого дипломованого інженера-електрика. Темою його дипломованої дисертації була — „Електрифікація станиславівського воєвідства.

Напередодні закінчення студій одружується з Марією Ляхович, уродженкою Стрия і абсольвенткою учительського семінара в Іновроцлаві, Познанщина. Перед молодятами вигринули нові клопоти — як влаштуватися по професії на працю, і чи це вдасться йому з його минувшиною українського палкого патріота. Однак, сліпе щастя йому сприяло, бо тоді самі високі кваліфікації не були достатньою підставою. Молодий інженер отримав працю директора технічного відділу польського ліцею у Вишнівці на Волині. Хоча це був польський ліцей, але його учнями були у 80 відсотках українські діти. З огляду на це він з особливою любов'ю віддався їхньому вихованні, поза школою він мав зв'язані руки. Праця для громади уважалася підривною дією проти окупанта. Волинь була чітко відмежована від Галичини. Українську пресу, друковану в Галичині не можна було висилати. Просвіти, кооперативи і найменші прояви громадської праці заборонено. Полонізаційний тиск відчула і православна церква. Серед таких несприятливих умовин працював Теодор до 1939 року. У цьому році прийшли нові, російські займанці. В початках, на короткий час, Теодор став директором школи. Польських виховників заступили російські. Польську викладову мову замінено російською. Поодинокі члени української інтеліґенції постепенно ліквідувались. Теодор відчув під ногами „горючий" ґрунт і він чимскоріше звільнився від обов'язків виховника та з родиною виїхав у тернопільський повіт, де отримав працю завідуючого технічним відділом у п'ятьох тютюнових фабриках. На цьому становищі працював до 1944 року. Із відступом німецьких військ переїхав в Чехо-Словаччину. Там прийняв пост директора електрівні й газівні і працював до 1949 року.

По великих трудноцах вдалося всій родині знову об'єднатися у 1947 році. В хаосі подій важко було передбачити наслідки змінливих бойових фронтів двох ворожих окупантів і тому дружина з дітьми залишилася на рідних землях, свідома тяжкого життя для родини на чужині. Шляхом настирливих старань в ІРО в Празі, родині вдалося виїхати до Італії, а звідтам 1950 року до Канади.

У Канаді у Віндзорі молодий інженер з підростаючими трьома дітьми — Ірнною, Зеноном і Володимиром, розпочав нове життя і працював по своїй професії аж до відходу на пенсію в 1969 році. Тут пірнув він у вир громадської праці, віддаючи своє знання, набутий громадський досвід для УНО — яка очолювала зорганізовану українську громаду і українську Кредитову Спілку, що змагала до усамостійнення господарського життя. У цих обох організаціях займав різні керівні становища, допомагав фінансово і інвестував в кооперативні підприємства, які часто кінчились торговельним крахом зі шкодою для нього і для багатьох ідейних йому подібних мрійників. Ніколи не нарікав, бо знав, що кожна особиста чи громадська смілива спроба є пов'язана з риском. Сьогодні Ювілянти всім своїм дітям дали вищу освіту; два сини продовжують професію батька в ділянці електричної інженерії з додатком ще другого диплому з бизнесу і адміністрації, а двоє їхніх внуків вже є студентами на американському університеті.

Приїхавши до Каліфорнії у 1969 році Марія і Теодор Зубрицькі набули дім з доволі обширною площею і знову почали нове життя в двійку як тому п'ятдесять років. І хоча вони на пенсії — праці в них „по вуха". Марійка вирощує прекрасні трускавки, помідори, й іншу ярину, а Дорко, по доброму сніданку, кожного дня звітує Марійці, що абрикоси, помаранчі, виноград, вже мають стільки а стільки цвіту, а комахи вже об'їли то цю чи іншу деревину. А тому, що дерева розвиваться, цвітуть і дозрівають в неоднаковій порі, тим самим Дорко мусить працювати на протязі цілого року, спостерігаючи кожне зокрема. До цієї „виснажливої" праці ще треба додати спортові змагання із його дружиною у теніс. Дорко любить відбивати м'яч, однак не любить підіймати його з гриша, бо докучливе пузо на перешкоді і вісімдесятка на карку, тому Марійка спішить на допомогу, бо в неї ще нема тих фізичних загрозв, що в Дорка. Однак, той м'яч часто стає причиною „взаїмних обвинувачень і гра кінчається без виграшу". Кожен період в їхньому життю мав свої приємності і радощі, успіхи і невдачі і у кожному з них Ювілят був невгнутим ковалем своєї долі.

Як українські патріоти, взірцеві батьки втішалися і втішаються великою любов'ю всієї родини і місцевої громади. Їхні діти і внуки, належать до УНСоюзу, а вони обоє є членами 480 Відділу УНС.

Із тієї нагоди родина і приятелі склали пожертви на НТШ і ФКУ при Гарвардському університеті.

В. Оренчук

З діяльности ЛМК в Ню Йорку

Літературний вечір в пошану Миколи Понеділка

Для вшанування пам'яті померлого перед двома роками письменника Миколи Понеділка, довголітнього члена Управи Клюбу і визначного члена Об'єднання Українських Письменників „Слово" — обидві ці установи спільно влаштували в п'ятницю, 3-го березня 1978 року Літературний вечір, в якому взяли участь: ред. Іван Смолій — вступне слово, маестро Степан Крижанівський, Марта Зелик і О. Кебало — читали уривки виданої книжки покійного письменника „Диво в решеті", а в музичній частині вечора виступали: співачка Христина Карпевич при фортепіяновому акомпаньяменті Миросі Басляддинської. Вечором проводила з рамени „Слова" — ред. Уляна Любович.

Вечір відкрив маестро Крижанівський вітаючи гостей та передав його провід в руки Уляни Любович, що в короткому слові відмітила появу посмертної книжки покійного письменника, до якої увійшли недруковані речі, що їх перед відходом у вічність призначив до друку письменник.

У своїй промові ред. Іван Смолій напочатку згадав його пам'ять власним віршованим словом. Багато робітників на полі нашої культури відійшли в останніх кількох роках, викликуючи загальний жаль і сум. Були це непересічні індивідуальності, яких бесідник згадав поіменно. До них в першу чергу належав Микола Понеділок своїми ідеями, що пробиваються із його думок в поодиноких його творах. Вкладав душу і серце у кожний свій твір, а свої думки і почуття присвячував улюбленій Україні та українському народові. До таких творів належать: „Соборний борщ", „Говорить лише поле", „Смішні сльозини", „Зорепад", „Рятуйте мою душу".

Уляна Любович до характеристики покійного письменника докинула декілька своїх думок і спостережень про його особовість, зацікавлення поважною музикою, оперою і театром, бо і самий в один час пробував своїх акторських спосібностей на сцені.

В пошану письменника співачка Христя Карпевич при фортепіяновому супроводі Миросі Басляддинської — проспівала в німецькій мові кантату И.С. Баха „Іх габе ґенуґ", яку особливо любив письменник, опісля у французькій мові Ґабреля Фауре „Апре Ун Реуе".

У другій частині вечора Марта Зелик прочитала з мистецьким хистом „Ціна життя дзьобатого", маестро Крижанівський „Зустріч з Романом Купчинським (з його піснями), а О. Кебало „Яблука з Ванкуверу".

Накінець Христя Карпевич проспівала пісню „Накрила нічка" — Р. Купчинського і того ж автора „Як стрільці йшли з України", за що присутні нагородили її оплесками.

Б.Б.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 11-го ЧЕРВНЯ 1978 р.

НЮАРК, Н, Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься членів прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

СУБОТА, 17-го ЧЕРВНЯ 1978 р.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 266 Відд., о ґод. 7:30 веч. в домі Укр.-Амер. Горож. Клюбу при 3-5 Теллер вул. На порядку: звіти Делеґатів з 29-ої Конвенції УНС, відчитання обіжників та дискусія. Присутність всіх членів обов'язкова. — С. Коґут, предс., М. Кривулич, кас., В. Варшона, секр.